

Előfizetési árak:
 Egész évre 4 frt
 Fél évre 2 „
 Negyedévre 1 „
 Egyes szám ára 10 kr.
 Előfizetési díjak a kiadó-
 hivatalba küldendőik.

BUDAFOK ÉS VIDÉKE

Hirdetési díjak:
 Egész oldal 16 frt
 Fél oldal 9 „
 Negyed oldal 5 „
 Nyolczad oldal 3 „
 Tizenhatod oldal 1.50
 Nyilttér sora 30 kr.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden hó 4 vasárnapján.

Felolós szerkesztő:
FRANK FERENCZ.

Társszerkesztő:
KLÉGER BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budafok, Fő-utca 119. szám.

Járási székhelykérdés.

Egyesek bizalmas körében már többször hallottam fölvetni azon kérdést, vajjon megfelel-e a mai viszonyok között a járás érdekének azon tény, hogy a járási székhely az ezen járáshoz tartozó községek közül sem közgazdasági, ipar- vagy kereskedelmi szempontból, sem a lakosság számáránál fogva vezérszerepre nem hivatott községben legyen?

Miután a „Budafok és Vidéke“ megalakulásával van alkalom ezen aktuális kérdést nyilvánosan megvitatni, közérdekű dolognak tartom annak e lap hasábjain való fölvetését, hogy így mindenkinek megadassék az alkalom és mód, hogy szakavatott véleményét e kérdésben pro vagy contra nyilvánosságra hozza.

A járási székhely megállapításánál igen természetesen a járás érdekeit kell hogy első sorban szem előtt tartsuk, mi főleg abban nyilvánul, hogy a járás székhelye a többi községek által lehetőleg könnyen megközelíthető legyen és arányos távolságra, vagyis a központra essék.

Nagy és szintén elsőrendű fontossággal bír ezen kérdés eldöntésénél az is, hogy nincs-e a járásban egy oly község, mely lélekszámánál, mezőgazdasági, ipar, vagy kereskedelmi fejlettségénél fogva a járás székhelyéül mintegy hivatva van.

Mint minden nagyobb szabású dolognál, úgy az ily székhelykérdés-

nél is merülhetnek föl több-kevesebb alsóbbrendű érdekek, melyekkel azonban már csak ezért is e helyütt nem foglalkozhatunk.

Járásunk székhelye ez idő szerint Bia, mely az 1890. évi népszámlálás eredménye szerint 2744 lélekkel bír, s melynek lakossága kizárólag mezőgazdasági munkából él s bizonyos foku üzleti forgalmat neki csupán a herceg Metternich uradalom mintaszerű tejjgazdasága ad.

A biai járás 16 községből áll 36488 lakossal, mely községekből 1000 léleknél kevesebbet számlál: Jenő, Telki, Albertfalva, és Nagy-Tétény, — Tinnye, Tök, Torbágy és Perbál községekben 2000 lakosnál kevesebb van, Bia, Páty, Török-Bálint és Kis-Tétény 2—3000 lélek között váltakozik, — Budakeszi 3—4000, Zsámbék község pedig 4—5000 közötti lakossággal bír.

Egyedül Budaeörs és Budafok szerepel — mindég az 1890. évi népszámlálás eredménye szerint — 5000-en felüli lakossal és pedig Budaeörs 5281, Budafok pedig 5243 lélekszámmal.

Ezen statistika szerint tehát Budaeörs volna jogosult — mint legtöbb lakossal bíró — kivánni azt, hogy járási székhely legyen.

Főntebb a járási székhelykérdésnél az irányadó alapelvet kimutattuk. Nézzük most járásunk geographiai fekvését.

A biai járás Tinnye községtől kezdődőleg éjszaknyugatról hajlik be negyed kör alakulag Nagy-Tétény községig, mely vonal metszi Tök,

Zsámbék, Bia és némileg Török-Bálint községeket.

Tekintettel arra, hogy járásunk hosszú és keskeny, s figyelembevétel a most említett keskenységet, Bia község még a járás központjának mondható, s ezen körülmény szől mellette.

Ellene szólanak és bizonyítanak azonban a következők: Jelen cikkünkben — mint többször említettük — a lélekszám megjelölésénél az 1890. évi népszámlálás szolgál alapul.

Nem vitatom, hogy a XIX. század végén, vagy a XX. század elején lesz-e a legközelebbi népszámlálás, mely konstatálni fogja azt, hogy Budafok község lakosságának száma 5000-ról 8000-re emelkedett s így elvitázhatlanul kiemelkedik a járás többi községei közül népességre, mivel hasonló népesedési szaporodást a járás egy községe sem producálhat.

Főlöszlegesen tartom számszerű kimutatását annak, hogy Budafok községben hány gyár, ipartelep, Európa-szerte ismeretes kereskedő cég van, csupán ennek eredményeképp — mint száraz tény — constatálom azt, hogy sem népesség, sem ipar és kereskedelmi szempontból járásunk 16 községe közül egyetlen egy is ma már meg sem közelíti Budafokot, mely kövezete, villanyvilágítása, vízvezeték, villamvasutja által a többi községek közül határozottan kiválik, ipari, kereskedelmi forgalma, népességi szaporulata, általános, rohamos fejlődése által határozottan praedestinálva van, hogy a járás székhelye legyen.

A „Budafok és Vidéke“ tárczája.

Bandi Szilvesztere.

(Ezelőtt tíz esztendővel.)

A minapában, a vörhenyes vakáció ideje alatt többször összevagdultunk, hogy egyről-másról beszéljünk.

Töredelmesen bevallom, hogy jóféle (?) itóka mellett folyt a szó, s így bizony nem igen sok időt szenteltünk a paedagógiának, hanem régi és új élményeink elbeszélésével mulattattuk egymást, míg a paedagógiát félretettük a száraz összejövetelekre, ülésekre.

Sokan örültek ennek a négy hétnek, de csak a második hét elteltéig, mikor is jött a tanács végzés: a karácsonyi szünidő megcsönkítése s a június hó kimulásáig való tanítás elrendelése. De megnyugodtunk, mert ugyanis a szemünkre vetették sokan, hogy ingyen fizettek bennünket erre a hónapra.

Sok érdekes dolgot találtunk fel; egyik a véstjósító, óvakodásra intő „vörös ezédula“ históriáját, másik meg valami kacagató dolgot öntött szóba. A vörös ezédula története rövid, alkalomszerű, azért közbevetve el is mondom.

*

Berezi kollégánk a vörheny fellépésekor — mivel sok szülő eltítolta a betegséget, nehogy a beteg testvérei is kitiltassanak az iskolából — felszólította II. osztályu tanítványait, hogy őszintén vallják be, kiknek az utca-ajtájára ragasztottak vörös ezédulát? . . . Többen felálltak, — azokat rögtön hazazavarta.

Kis vártatva a Pista gyerek ugyanesak rázta a két ujját, mire Berezi megkérdezte tőle, mi a szíve szándéka?

— Tanító ur kérem Beczfingeréknél is van vörös ezédula! . . . — mondá Pista az öröm kifejezésével.

— Nem igaz, nincs, nem igaz! — tört ki siró hangon a vádlott.

— Te ne hazudjál! — kiálta rá szigorú hangon Berezi. — Valld be szépen, igaz-e?

— Nincs, nincs. Brühühü!

— Pista, te nem hazudsz? — kérdé tőle Berezi kételkedve.

— Kérem tanító úr, én láttam, ez is látta, az is látta! — mondá az árulkodó, többeket megnevezve.

— Ejnye te semmirekellő, hát mért tagadod akkor? No megállj!

— Nincs kérem, nincs, Pista hazudott! — felelé siránkozva a vádlott.

— Micsoda? . . . Pista hát igazán láttad?

— Láttam!

— Nincs, nincs, brühühü! — böggött közbe a vádlott.

— El is olvastad?

— Igen.

— Mit olvastál róla?

— Azt, hogy „egy liter must 30 kr.“ (Koresmáros volt a vádlott apja.)

Hanem hát nem ezt akartam én tulajdonképpen elmondani, hanem Bandi kollégám Szilveszterét. — Átadom neki a szót, mesélje el ő maga.

*

Ezelőtt tíz egész esztendővel történt ez az emlékezőtő história.

Utolsó éves „kosta“ voltam. Nagy nehezen ledurúzsoltuk az első negyedet, illetve

harmadot, s ezen idő alatt hol a tanáraink haragja kerekedett felül, hol a mienk eviczkelt — alul . . .

Kiadták a karácsonyi szünetet s a ki tehetne, hazarobogott az édes szülői körbe. Sokan, nagyon sokan elpályáztak, csupán heten maradtunk ott pusztítani a képezde — azt hiszem mindnyájunktól ismert — kövér kosztját.

Unalmunkban — daczára „lengé“ természetünknek, — a gutaütéstől tartottunk. Tanulni? — a kutyának volt kedve. Meg aztán nem is nyomorítottak meg leezkével a tanárok, hát erre az időre barátság dolgában elkülönböztünk a könyveinktől s előszedtünk minden kigondolható mulattatót, hogy legalább annyira-ameny nyire agyonüthessük az időt. — Sehova sem mehettünk, mert jobbára elnyűtt ruháinknak majdnem teljesen új zsebei akadályoztak abban. Nagyon ritkán koptatta egy-egy hatoska, amikor valakit kiénekeltünk ebből az árnyékvilágból . . . Ne vegyék tőlünk rossz néven, a vakáció alatt még senki sem szorult az énekünkre . . . mit csináljunk hát?

Összeültünk kártyázni — vízre. Amelyikünk vesztett, mindannyiszor egy pohár vizet kellett innia. Az a pohár is mekkora volt? . . . Más becsületes helyen a vizes üveg kisebb . . . Egy délután már annyit ittam, hogy majd megpukkadtam tőle s a göresök még tetézték a bennem „vihartól felkorbácsolt tengerként hullámzó“ temérdek víz okozta kint . . .

Ilyen szenvedést okozó mulatságok között jutottunk el december 30-ig. Keserver pislogatások között adtuk kézről-kézre utolsó — 3 kros pipadományból sodrott közös cigarettánkat s nagyot rivaltunk arra, aki közülünk erősebben merte megszippantani a másikunknál . . . S ime ezen nem neveltünk. Nagyon

Igazságtalanok volnánk, ha a fentiek eredményeképp ki nem jelentenők, hogy geographiai fekvésénél fogva — ha csupán ezen szempontból akarnók és kellene megítélnünk — Bia, mint a járás központján fekvő község, előbb van hivatva, hogy járási székhely legyen, mint Budafok. Azonban Budafok rendkívüli fejlődése, lakosságának rohamosan növekvő száma a pezsgő élet, mely ipar- és kereskedelmi forgalma folytán benne nyilvánul, hangtalanul is megkivánni látszik a közigazgatási hatóság közvetlen közellétét. Az emberek sokasága, a különböző érdekek és elemeknek összevegyülése gyakorta oly bonyodalmat idéz elő, melyet mai közigazgatási rendszerünk mellett a helyhatóság megoldani esetleg — magyarosan szólva — ketté vágni nem képes, mivel nincs hozzá hatásköre.

Van azonban ezen kérdésnél egy fontos tényező, melyet figyelmen kívül nem hagyhatunk, s ez a főszolgabírósgot közvetlenül érdeklő — az esetleges székhelyváltoztatásnál felmerülő — anyagi résznek kedvező megoldása.

Ugyanis az élet, a hivatalos kötelemlék a representationalis kötelezések teljesítése a járás első tisztviselőjére nézve Budafokon feltétlenül költségesebb, mint a járás jelenlegi székhelyén.

Reméljük azonban, hogy Budafok községének közönsége, mely már annyiszor adta jelét helyes ítélő tehetőségének, megtalálja a helyes utat és módot ezen akadály elhárítására, s képviselő testületének kezdeményezésére keresztül fogja vinni a törvényhatóság hatáskörébe tartozó székhelykérdés eldöntését, mi hogy Budafok községére kedvező legyen, a közérdek szempontjából őszintén kívánjuk.

— K. —

elkeserített bennünket a — nyomor. A jókedv kirohant közülünk a kívül hóesomókat csapkodó szélbe s az elszárgultt vele.

Az én ajkaimon mult ki az utolsó cigarettá. Szomoruan ültünk az én ágyam körül, midőn egyszerre két postás lebegett közibénk. Az egyik az „ideális“, másik a közönséges mindennapi „leveles“.

Bőkezűséget cserélhetek volna, mert az előbbi csupán Lenczi koma markába számolt két keszerv forintot, míg a másik mindenikünk számára hozott levelet. Valami meghívó féle volt; meg sem néztük, félretettük . . .

— Memento mori! — mondán Lenczinek pajtásaim helyeslése közben. Ez a mondás nem annyira akart a halál emlékeztetője lenni, mint inkább a tüzes bort mérő Móri bácsira, akinek két csinos lánya sürgölődött a vendégek között. Még mindig s mult napokban elnyelt vizek hatása alatt nyögtem, a mosakodástól is irtóztam, s ez adta számba azt a gyenge, emlékeztető mondást. Meg aztán már meg is haragudott Móri bácsi, mert a második heét gázoltuk annak, hogy utóljára nótáztunk a két lánya rózsás fülecskéibe Nagyon ott felejtettük magunkat, de meg is adtuk az árát: Három napi szobafogság, mert a kellő időben még nem voltunk ágyainkban. Föl se vettük, sőt megháromszoroztuk a büntetést — muszájból. A bohók azt hitték, hogy nekünk zsákkal mérük az aprópénzt . . .

Ajánlatom elfogadtatott s meglátogattuk Móri bácsit, miért másnap az igazgató úr öt napot varrt a nyakunk közé! Hanem ezt már nem szívesen hallottuk, mert időközben a tegnap délután érkezett leveleket bontottuk fel, melyek a Szilveszter esti bála tartalmaztak meghívót s potyajegyet . . .

(Folyt. és vége köv.)

Néhány szó községünk népoktatásügyéről.

Egy német közmondás azt tartja: „Schulen machen Leute.“

Egy tekintélyes pedagógus pedig azt mondja: „ . . . ha valamely község lakosságának anyagi jólétéről, szellemi műveltségéről meggyőződést szerezni óhajtok, megtekintem az iskoláját s én rögtön tudok magamnak tökéletes ítéletet alkotni.“ — Ennek a híres pedagógusnak teljes igaza van. Mert ott, — ahol az iskolaügy elhanyagolt, — annak a községnek jó jövőt jósolni nem lehet. Megvalljuk és nyíltan ki is mondjuk, hogy községünk népoktatásügye tökéletesen el volt hanyagolva. Az illető községi előjáróságok, nem mondom rosszakarata, hanem tanusított közönyössége folytán és azért jutottunk odáig, ahol mai nap állunk. Az iskolával keveset törődött az időleges előjáróság és mikor annak idején egyesek kezdeményezésére azon üdvös mozgalom megindult az iskolának államosítása iránt, az akkori előjáróság Ezsauként egy lakomáért lemondott ezen cél megvalósításáról. Elég sajnós, hogy úgy volt; ezt sinlik most a község és a tanítók egyaránt. A község annyiban, amennyiben az iskolaköltségeket sajátjából kénytelen fedezni, — ami igazán nagy anyagi áldozat —, a tanítók azért, mert fizetésüket a község nagyobb anyagi megterhelés nélkül felemelni nem képes. Ha az iskola államosított volna, a fiúiskolai épület más képet mutatna, a tanítók pedig állásukhoz mérten illő fizetést kapnának és nem kellene restelniük azt, hogy női kollegáikkal szemben 150—200 frttal kevesebb fizetést élveznek, ami lealázó rájuk nézve; — pedig a tanítók is ugyanazt a munkát végzik, mint a nők és mégis mostoha elbánásban részesülnek a község részéről. Más városok, ugymint Szolnok, Hód-Mező-Vásárhely, Makó, Szeged és a többi iskoláit állami kezelésbe adták; ezáltal néptanítóknak tisztességes megilletést biztosítottak, magukról pedig a sok gondot levetették. — Budafok község ezt nem teheti? Szívesen elismerjük azt, hogy a Czermann-éra alatt iskolaügyünk előbbre vitette, többet tett ő egymaga, mint ő előtte sokan együttvéve; a tanítói fizetés és labór felemeltetett. — De azért még nem szabad itt megállapodni, arra kell törekedni, hogy népközüi ügyünk minél előbb a modern követelményeknek megfelelő megoldást nyerjen.

Nem vagyunk feltétlen hívei az államosításnak, mert bármilyen jellegű legyen az iskola, a földolog az, hogy jó legyen; jó pedig csak akkor lehet az iskola, ha megfelelő épületben van elhelyezve, jó tanerőkkel bir és azok tisztességesen vannak díjazva. Ha a község saját erejéből most nem képes modern iskolaépületet felállítani és a tanítóknak a helyi viszonyoknak megfelelő fizetést nyújtani, illetve biztosítani, úgy erkölcsi és hazafiai kötelessége az ügyet mielőbb kezébe venni és véglegesen rendezni. Nem a magánérdek itt a mérvadó, hanem a közönségnek óhaja és akarata — kell, — hogy végre-valahára érvényesüljön.

Mi programmunkban kitűztük a haladás zászlóját; ezen elvhez hívek maradvá, bocsájtottuk nyilvánosságra jelen sorainkat, azon reményben, hogy — miután az eszme teljesen időszerűvé lett — annak megvalósítása mielőbb be fog következni. Különben ezen témára alkalomadtán még visszatérünk.

a—n.

Nyílt kérelem a biai járás összes községeinek egyházi és világi előjáróihoz.

Midőn zsenge korát élő lapunkat egy negyed évvel ezelőtt megjelentettük, tettük azt azon reményben, hogy ezzel első sorban, — a magyarosodás előmozdítása által — szeretett Hazánkban, szűkebb körben pedig ipari, kereskedelmi, gazdasági, szépirodalmi, szóval társadalmi érdekek szolgálatával, ezek körébe tartozó cikkek, s az egyes események közlésével, s hirdetéseinkkel járásunknak, s minden egyes községeinek és így az egyeseknek leszünk haszna és szolgálatára.

Hogy azonban lapunk az eléje tűzött feladatnak és kívánalmaknak kötelességszerűen megfelelhessen, s hogy az igényeknek megfelelő szellemi niveau legyen, feltétlenül szükséges az intelligens egyének, a járás, a községek

vezérférfiainak nemcsak anyagi, de szellemi támogatása is.

Lapunk nem egyes község vagy községek, de az egész járás községeinek érdekeit akarja és kell hogy szolgálja, mert különben csak fél munkát teljesítne, s mivel egy társadalmi közöny existenciája csak úgy biztosítható, ha az a közönségnek a szükséges, s a kritikát kiálló komoly és szórakoztató szellemi táplálékot adja, tisztelettel fölkerjük a járás és a községek tisztviselőit, hogy a közérdek szempontjából lapunkat szellemi támogatásukban részesítsék, s a községekben előforduló közérdeklő eseményekről értesíteni méltóztassanak.

Járási érdekében tett kérelmet ismétli
a szerkesztőség.

H I R E K.

— **Hegedüs Sándor** főmunkatársunk elfoglaltsága miatt kénytelen volt lapunktól megválni; — reméljük azonban hogy rövid idő múlva ismét dolgozó-társunkul fogjuk majd üdvözölhetni ezen hírlapírói tehetséget.

— **Jóváhagyás.** Vármegyénk törvényhatósága Budafok nagyközség újabban készült szervezkedési pótszabályrendeletét — melyben a községi jegyzői hivatal, az ezen hivatalba beszozott tisztviselők fizetésének javítása, s a magánmunkálatokért járó díjak meghatározása állapítatik meg — azon módosítással hagyta jóvá, hogy a közs. állatorvos a községi előjáróságnak nem tagja. Mivel ezen utóbbi intézkedés egy, még 1892-ben kelt belügyminiszteri rendelettel ellenkezik, a község főjegyzője megfelelő előterjesztéssel élt. A jóváhagyott pótszabályrendelet első sorban a jegyzői hivatal tisztviselőinek állását írja körül, melyek között a legfontosabb az hogy egy közigazgatási aljegyzői állást is rendszeresít. Mint értesülünk, a most rendszeresített aljegyzői és segédjegyzői állások a közel jövőben fognak a képviselő testület által választás útján betöltetni.

— **Tisztelgő küldöttség.** Budafok község. diszpolgárát Bellágh Imre vármegyei főügyész, kir. tanácsossá történt kineveztetése alkalmából a községi képviselőtestület — közgyűlési határozat alapján — f. hó 5-én délelőtti testületileg üdvözölte saját lakásán, hol is Miklósy főjegyző tolmácsolta a közönség örömét a megérdemelt kitüntetés fölött, s kifejezést adott a község hálás köszönetének azon szives fáradozásokért, miket Budafok község fejlődése érdekében hosszú éveken keresztül oly odaadóan és önzetlenül teljesített, mire a királyi kitüntetésben részesült, meleg szavakban fejezve ki a megemlékezés feletti örömét, biztosította a küldöttséget hogy a község érdekeit továbbra is szem előtt tartva, azokat előmozdítani örmére fog szolgálni. Jól esik tudnunk vármegyénk egyik főtisztviselőjének ily jóakaratu érzelmeit, s elismerésünket kell hogy nyilvánítsuk a község képviselőtestületének a tanusított gyöngéd figyelemért.

— **Sziv és rang.** Még lélektan szempontból is végtelen érdekes azon küzdelem, melyet most Stefánia özv. trónörökösének kell folytatnia köteendő házassága alkalmából. — Házassága mellett egyedül a saját szíve szól, s ennek kell harezolnia az előítélet, — az uralkodóház családi törvényei, anyagi kár, — sőt mint a lapok legújabbban hirdetik — leányának ellentétbe állított jóvendő boldogságával is, melyek mind azt követelik, hogy a tervbe vett és kikürtölt házasság hazánk egyik legrégebb főnemesi családjának sarjával, ne jöjjön létre. Más viszonyok között — amennyire a különféle hírlapi közleményeknek hinni lehet — hasonló küzdelmet folytat Ferencz Ferdinand trónörökös főherceg is, kinek szintén nagy akadályokat kell leküzdenie, hogy szíve szerint köthessen házasságot. Nagy érdeklődéssel várjuk ezen kettős Dávid-Goliath harez eredményét.

— **Óvatio.** Az erzsébetfalvi állami isk. tantestülete diszgyűlést tartott nov. hó 4-én Tóth József kir. tanácsos és tanfelügyelő és az iskolai gondoksági tagok jelenlétében, mely alkalommal Kis igazgató magasztos szavakban emelte ki a kir. tanfelügyelő érdemeit s ezután Tóth Józsefnek a tanítói tanácskozási terem számára festett arcképét leplezték le. A gyűlés után társas-vaesora volt, melyen a tanítótestület érzelmeit s ragaszkodását Vincze Mihály tanító tolmácsolta, a nemzeti nevelés bajnokát s a tanítóknak atyját éltetve a kir. tanácsos és tanfelügyelőben.

— **Vármegyénk törvényhatósági bizottsága** folyó hó 10-én ülést tartott jobbra statisztikai adatok tárgyalásával. A pénzügyigazgató jelentéséből az tűnt ki, hogy a és f évi október havában az adófizetés 3207 frt 27 krral kevesebb volt, mint a múlt év október havában. — Nagyobb vitát provokált az újpesti előjáróság-nak egy árvaügybeni eljárása, melynek eredményeképp a közigazgatási bizottság kimondta, hogy az előjáróság ellen a fegyelmi eljárás megindítása végett a vármegye alispánja felkérendő.

— **16 évig tartó álom.** Az elmúlt héten bejárta a fővárosi lapokat a hír egy párisi hystericus nőről, ki 16 éven át szakadatlanul aludt. Meglepő dolog még a szakember előtt is. Napokon át tartó álom elég gyakran észlelhető egyes betegségeknel. a hystericusnál pedig, — melyet oly sok nő, de nem kevés férfi is tapasztalhatól ismer — tényleg hosszú, 1—2 hónapig tartó alvást észleltek. A híres indiai fakirok önnönmagukat hypnotizálják, s ily hypnotikus álomban töltenek koporsóban egy hónapot; — de mióta a millenáris kiállítás alatt a fővárosban szerepelt fakirok hamisságára rájöttek (csak nappal aludtak, éjjel mulattak), az indiai fakirok hitelle megrendült. Hogy hosszantartó álom alatt, mikor a szervek működése igen csekély, az élet — kevés, folyékony alakban tápláló csövel nyújtott tápszerrel fentartható, — kétséget nem szenved. Az említett nőt is állítólag így táplálták, de a dolog mégsem bír a valószínűség látszatával azért, mert az agynak, az életműködések középpontjának alvás alatt kétségtelenül nem tökéletes működése mellett másfél évtizeden át a szervezet tovább működése alig képzelhető. Az agy, mintegy gondos családapá, vezetője és ellenőrzője a többi szerveknek, és kóros állapota alatt ezeknek ellentállása a külvilág káros hatásaival szemben csökkent, e káros hatásoknak áldozatul esnek.

— **Egészségügyi szolgabírói rendelet.** A járási szolgabírónak október hó 27-én kiadott 13084. számú rendelete folytán ezentúl, minden cseléd, munkás, iparossegéd köteles valahányszor munkába lép vagy munkából kilép, előbb az orvosnál egészségi állapotának megvizsgálása céljából jelentkezni és csak annak megtörténte után jelenthet be a munkaviszony az illetékes hatóságnál. Ajánljuk ezen nagy fontosságú rendeletet az érdekeltek figyelmébe.

— **Szerencse a szerencsétlenségben.** Novák József tétényi állomásvezetőt f. hó 5-án hivatalos kötelességei teljesítése közben, midőn ugyanis a vasuti 7. sz. váltót beállította, a váltó karja oly erősen ütötte homlokán, hogy fejét rögtön elborította a vér, s mos 10—12 napig feküdni kénytelen. Kissé erősebb, vagy lejjebb a halántékán esett ütés könnyen végzetessé válhatott volna.

— **Gyászünnepe Erzsébet királyné emlékére.** A budafoki tantestület Erzsébet királyné emlékére e hó 18-án mise után mindkét iskola helyiségben szavalással és énekkel egybekötött gyászünnepelet fog rendezni.

— **Garázdálkodás Budafokon.** Stahl Jakab és Stahl Márton f. hó 5-én azaz: vasárnap d. u. alaposan leítették magukat és 4 óra tájban elmentek a Kálváriahegyen fekvő 527. számú házba és ott összeverték mindenemü butorzatot. A csendőrség a két garázdálkodó férfit bekísérte.

— **Utczai verekedés Budafokon.** Vasárnap vagyis f. hó 5-én este 7—8 óra tájban a Jánosutezében verekedés volt. Verekedés közben Trummer Gusztáv revolverrel 3-szor lőtt a verekedő legények közé, de szerencsére lövése nem talált senkit sem. Az ilyen események mutatják leginkább mily égető szükség van már nálunk az állami rendőrségre.

— **Kéregető tolvajok.** Nem lehet az egyes lakosoknak eléggé figyelmébe ajánlani az óvakodást a különböző kéregető és házalóktól. Ezúttal is figyelmeztetjük a közönséget, hogy a kéregető és házalók mindegyikének helyhatósági engedélylyel kell bírnia, melyet joga van mindenkinél — kinek házában az illető kérelgetés céljából megjelen — előkérni. F. hó 3-án Stolyka Katalin és Kupsi Géza cigányok jártak községünkben különböző kéregetősi ürügy czime alatt, — s már a déli órákig Fábán Sándortól egy ezüst órát lánczal, Ziegler Annától pedig 12 drb. zsebkendőt loptak el. Jellemző, hogy midőn erőlyes csendőrségünk a tolvajokat elfogta, daczára hogy a lopott tárgyakat náluk megtalálták, mégis tagadták s különböző hazugságokat találtak ki, mellyel a nyomozást tévútra vezetni akarták. A veszedelmes tolvajok elszállítottak az illetékes bírósághoz, a büntető eljárás megindítása végett.

— **Világ vége.** Száz és százezer ember lesi, várja, rettegi a folyó hó 13-át, mint a híres viharpróféta Falb Rudolf által a világ végének bekövetkeztéül jósolt utolsó napot. Jólásában a könnyenhivők egész serege, s a babonások tömege félve bizik sőt — mi a laikusokat kissé rémületbe is ejtheti — a csillagászok egy része is osztozik. Mindazáltal komoly aggodalomra nincsen ok, s kik nem sajnálják a virasztással járó fáradságod, november 12-ről 13-ra következő éjjelen esetleg törmérdek csillaghullámak lehetnek bámulói. A kevésbé érdeklődők és hígatabb vérmérsékletűek azonban nyukodtan szendereghetnek, azon tudatban hogy álmaikból nem a másvilágon fognak fölébredni.

— **Budafoki kerületi magy. kir. anyakönyvvezető hivatal heti kimutatása:** *Születtek:* Pessek Katalin rk. Rodant Erzsébet-Piroska rk. Istenes Erzsébet rk. Pajsl Amália rk. Hölzl Mária Magdolna rk. Thár Irén Mária rk. Müller Etel 18 éves hajadon, izralita, helybeli lakos születésének utóanyakönyvezése f. h. 8-án. *Meghaltak:* Bárán-Kalász István, 2 hónapos rk. *Házasságok kötötték:* ifju Follát Adám rk. Richter Mária Teréziával rk. Petró Mátyás rk. Konrad Rozinával rk. Kovácsics Mátyás rk. Strasser Ida-Katalinnal rk. *Jegyesek:* Motheiser Lőrincz rk. Weszely Terézcel rk. Lauscher Otto Károly rk. özv. Láng Józsefné, szül: Jankó Terézcel rk. Mindler Jozsef rk. Gmelling Katalinnal rk. Peringer Lipót rk. Riebl Annával rk. Scheer Antal rk. Pospischel Mária Magdolnával rk. Nádor Soma budafoki lakos izr. Hartmann Annával budapesti lakos izr., Kovács József budapesti lakos rk. Pobanovits Ella Juliával albertfalvai lakos rk.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőink felujtásáról.

(Folytatás.)

A fillokszeru elleni védekezés.

A szénkénege feckendővel végzendő munka következőképen történjék:

Használat előtt langyos vízzel töltjük meg a gépet néhány órára, hogy a bennelevő bórreszek megdagadjanak. A víz kiöntése után felvesszük a szükséges rézgyűrűt, a bórreszeket megkenjük vagy vazelinál, vagy glicerinnel, és azután töltjük meg szénkéneggel. Mielőtt a tulajdonképeni feckendezéshez fognánk, vagy 6—8-szor a levegőbe feckendezünk, meggyőződést szerezni a felől, hogy a gép jól működik-e? Ha a gép jól működik, hozzáfoghatunk a gyéritéshez, és megadjuk a már előbb pontosan kiszámított szénkénege adagot. Feckendezés közben ügyeljünk arra, hogy a szénkénege ne érje a zöldrészeket, mert azok rögtön elhervadnak. — Ha a feckendőt kihúztuk a földből, a vizsamaradt lyukat valami fával azonnal erősen be kell tölteni, mert különben a szénkénege gőzök hamar elpárolognának.

Munka közben ügyelni kell mindig arra, hogy a gép kellően működik-e, és van-e benne elegendő szénkénege; azért tanácsos időközönként egy-egy kilövellést a levegőbe tenni, hogy a gép mikénti működéséről meggyőződést szerezzünk. Ha a munkát este félbeszakítjuk, akkor a szénkéneget kiöntjük a feckendőből és vízzel töltjük meg, melyből 20—30 feckendezést teszünk, a többi víz pedig éjjelre bennmarad a tartályban.

Ha a gyéritést teljesen bevégeztük, szétzedjük a feckendőt, és jól szárazva töröljük, azután pedig glicerinnel vagy vazelinál bekenjük és állandóan száraz helyen tartjuk.

Befejeztük tehát a szénkénegezésről szóló közleményünket. Remélni merjük, hogy minél több szőlőmives azt ezentúl saját jól felfogott érdekében alkalmazni is fogja, és akkor biztos lehet, hogy fáradsága kárba nem veszett.

Lesznek sokan, kik azt állítják: „szénkénegezttem szőlőmet és nemcsak hogy nem használt, hanem rengeteg költség mellett szőlőm teljesen elpusztult”.

Hiszen éppen az a baj, hogy az ily kifakadással élő szőlős gazda a szőlőt, és nem a földet szénkénegezte. A szőlőtöke mellé feckendezte a szénkéneget, ezzel elégette esetleg a kellenél több adagot adott s akkor is tönkretette a szőlőjét, — vagy nagyon is keveset adott, és akkor az mit sem használt; szóval a hiányos ismeret volt oka annak, hogy szőlőjét nem bírta

főntartani. Egyszóval: csak az a gazda fogja szőlőjét megtarthatni, ki a világgal halad, illetve a tudományosan megállapított elvek szerint kezeli azt.

Azért czélszerű lenne, ha Budafok községben gazdasági egyesület is alakulna, hol időnkint felolvasások és előadások tartatnának a szőlőművelésről. Lehetne azt oly széles alapra fektetni, hogy fölölelné, a fatenyésztés, és mezőgazdaságot is. Budafok község bora elég szép hírnévnek örvendezett de a közönyösség és lelketlen kufárok azt teljesen tönkretették.

Remélni merem, hogy jóakarattal és kitartással, kellő szorgalommal ezen jó hírnevet visszazerezni minden polgár erkölcsi kötelességének fogja tartani. — Oktatólag kell hatni a népre jó példával elől járni, és akkor az eredmény megnyugtató lesz. —

KÜLÖNFÉLÉK.

Tekintettős Feő Kiszörkesztő Ur!

Ögye mög a fene. Nem lehet más az úlyságnak ső hinni mer lám a kibe én irodok hát aszondi, hogy ü mindön Vasárnap mögjelenődik, oszt a múlt hétön se gyütt.

No — mondok — a minthogyigaziz e-sines huncutság nékü az urakba, oszt avva nagy mirgössen eemöntem a Hedegüs Kiszörkesztő urho oszt aszondom neki hogy mondok: Diesirttesik a Jézus Krisztus. Agygyik Isten aszondi szivesön, hát mi lyót hozott Kigyemed? • Hogy oszt ien szipen szót hát engettem a mirgömbü oszt azt kirdöztem hogy hová tőtte az Ulyságot ö. m. a. f.

— Mán hogy möjjiiket — aszondi. Hát az enyimet — mondok — akit maga nyom. Hogy oszt nehezen fogta föl a beszidöm, hát mögmagyaráztam neki, hogy mit értelmézök, hát aszondi hogy hát mán ü ső nem nyomi ső nem szörkesztyi az Ulyságot, mer sok betöge van akiket gyógyit mög ü is betög, ami malyd a lapba is kigyün.

De — mondok — csak taresa mög az Ur a nyavalyályát, ne tögye Ulyságba, mer hátha ragadós ö. m. a. f.

Aszondi oszt hogy nem a betegsigit tőszí belé csak a hirit.

Asse lyó annak — mondok, — oszt csudátam hogy ménem magát gyógyiti ki legelsőbbet.

Kérdöm oszt hogy má most mi lösz. Aszondi, hogy az ü hejire aza hosszú ur gyün a kössigházátü a mi ippeg arra mászkátt egy sápat kipü másikka oszt úttartotta fel a felyit ö. m. a. f. mint a keselovam amikő nem akarlya a zablát eefoganni, a másik mög oan szomorú vót melette, mint a borlya vesztött tehin aminthogy igaz is.

No — modok — avva nem beszilök mer acesak a csillagot láti mög.

Aszondi oszt a Hedegüs ur honnem rosssz embör a csak oan a szokása ö. m. a. f. mer hogy hát a lü se efformán raki a lábát. Avva ott hagyot oszt csak aszonta hogy tögyek úgy mint edig. Hát hogy hijába salynátam, hát csak mögirom, hogy nagyon rámatta az ilyeszött a Csetu szomszid sógor a minap, hogy aszondi engöm hirdötnek a Ulyságba.

Minék — mondok — hiszen nem loptam én ső nem esküszök.

De — aszondi a szomszid — én nem tom miesinát mög hogy minék kürentájják csak aszt tom honnagyon keresik mindenüt oszt azé tették ki.

Tyü a pillangólyát — mondok — emmán hiba, oszt eemöntem a Gömbörgő körösztikomámhon aki oszt mán ovasta a Ulyságot, hogy aszt akarlyák az urak tunnyi hogy ki vagyok En, mög hogy mán vótak erányomba a papná mög a kössigházán is, de nem rossz végbü kerösnek.

Nem hiszök én az uraknak — gondótam — hanem nyilvántán kancibálás lösz, mer ienkő ússzokott lönni oszt azé kutatnuk utánam.

Avva hazaiparkottam oszt mög montam az Kontyosnak hogy ha valaki úrféle kerös hát kössik esombékot az világmotólyára oszt mög ne mondja, hogy ki vagyok.

En.

Ez is! Kiüttött kössigüngbe az lyárvány aminthogy igaziz mer nigy jégrehalytó lyár a faluba ö. m. a. f. oszt mind sok adót kíván. Nem is löhet boldog így az magyar!

Eladó ház.

Egy ház 2 szobával, verandával a Szepesi telek mellett eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal. 28

Egy alig használt kitűnő

angol biezikli elutazás miatt minden elfogadható áron sürgősen eladó. Czim a kiadóhivatalban. 13

Eladó

egy négy üléses rugós kocsí. — Czim a kiadóhivatalban. 10

Két vízfordó lajt,

utca öntözésre is alkalmas, eladó. Czim a kiadóhivatalban. 23

Apró-hirdetések a legelőnyösebb árák mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel. *Budafok, 119. szám.*

Legolesőbb árban ajánlja saját készítményű áruraktárát u. m.: *keztük kötszerek, nadrágtartók, harisnyakötők, fűzők, szarvasbőrlepedők, párnák, vírókeztük, alareczok, francia különlegességek* stb.

HÖFLEK.

keztü- és sérvkötőgyár

Budapest, József-körút 59—61.

Kitüntetve Páris 1896. ipar- és kereskedelmi kiállításon és az 1896. évi ezredéves országos kiállításon.

Keztük tisztításra elfogadtnak.

Postai megbízásokat pontosan eszközölök.

Tyükszem és bütykös lábra nagy figyelmet fordítok.

Önök megsértenek

tisztelt Uraim és Hölgyeim, ha azt állítják, hogy ma már nem lehet szép és divatos *czipót* kapni. Én ezennel kijelentem, hogy igenis nálam kapható, miért is kérem a n. é. közönséget, sziveskedjék ezen kijelentésem valóságáról meggyőződést szerezni s alanti czéggemet b. megrendelésével megbizni Alázatos szolgája

TÓTH JÓZSEF

czipész-mester
NAGY-TÉTÉNY.

Megrendelések bárhova is eszközöltetnek.

Mértéket személyesen veszek.

Munkái bárhova szálltatom.

Oberding Antal

első budafoki vízmű vállalatosa
Budafok, Fő-utca 777. sz.

Elvállal mindennemű vízvezeték-, szivattyu, esatornázás-épület és diszmű bádagos munkákat.

Műhely és mintaraktár.

Javítások olcsón és pontosan eszközöltetnek.

ABEL JÓZSEF

vendéglős

Budafok, Templomtér.

Minden vasár- és ünnepnap zene

Kitűnő ételek és italok.

ÖZV. WASSERMANN I.-NÉ

nőikalap terme

Budapest, IX., Üllői-ut 41. szám.

A közeledő *őszi idényre* már megérkeztek a legújabb divatu *női* és *gyermekkalapok*, ugyszintén *fejketők*.

Átalakítások pontosan és olcsón eszközöltetnek. Gyászkalapok. Mennyasszonyi koszorúk.

Bergmann Mór

fűszer és-

csemege kereskedése

Budafokon.

Közvetlen behozott Ceylon és Java kávé ugyszintén Jamaica rum, Fa-olaj és mindennemű ásványvizek dus raktára.

Legkötőbb gyártmányu pezsgő, cognac, liqueur, továbbá legfinomabb kínai-, orosz- és angol tea különlegességek. Csokoládé, czukorka — nagy választékban — cacao, mustár, málnaszörp, befőttek, zناimi ugorka stb. Imperial, ementhali, fogarasi trapista, rochefort, liptói, mágnássajt, polágrí és parmesan sajtok mindenkor frissen kaphatók.

Naponta friss közönséges és különleges felvágott hentes áru.

Eljegyzési és lakodalmi értesítések

valamint

névjegyek és czimkártyák

izlésesen készítettnek

Leopold és Frank

kő- és könyvnyomdájában.

Diszoklevél:

Lisza bon 1890.

Bordeaux 1896.

Páris 1896.

Aranyérmek
elsőrangú kitüntetések:
Páris, Nizza, Temesvár,
Antwerpen, Budapest,
Marseille, Brüssel, Bécs.

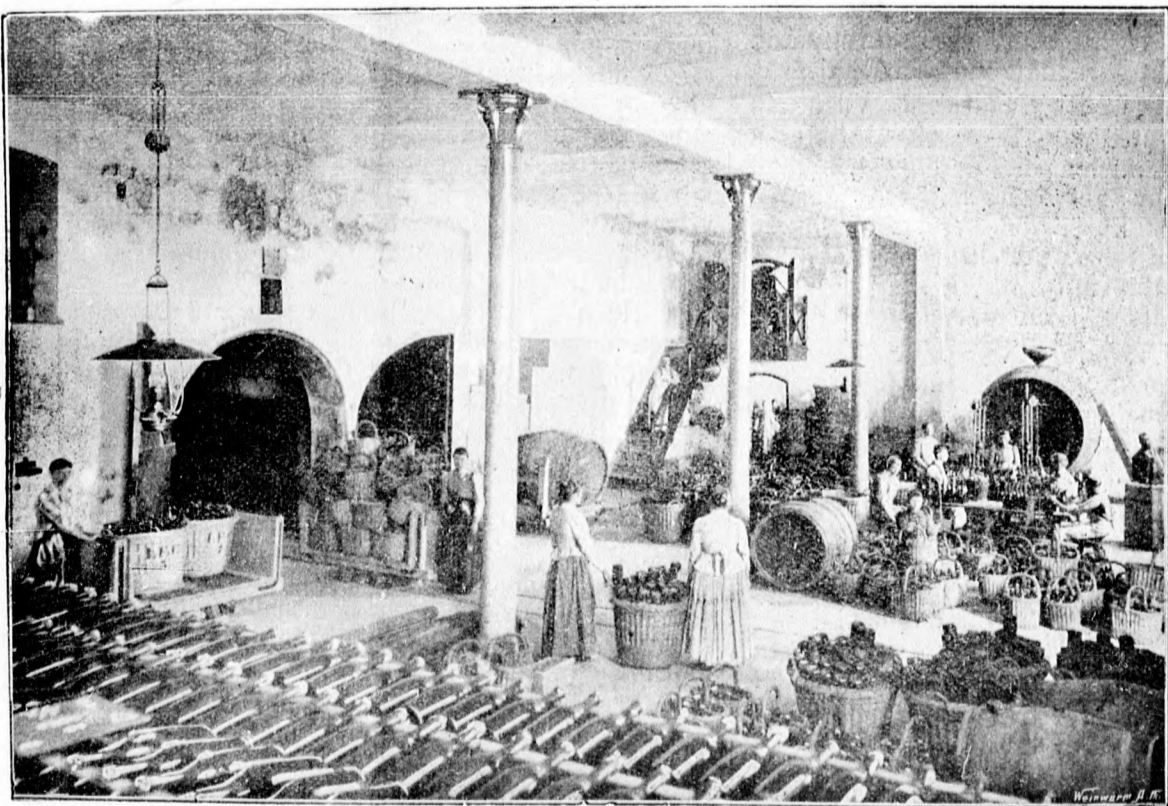

Francia pezsgőbor gyárosok

FRANÇOIS LAJOS és Tsa

császári és királyi udvari szállítók

BUDAFOK (PROMONTOR.)

Töltés.

Kiadja Leopold és Frank könyvnyomdája Budafokon.